

**MONITORING
EVROPSKÉ LEGISLATIVY –
ZÁŘÍ 2004**

PETRA KUCHYŇKOVÁ, ONDŘEJ KRUTÍLEK

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY

BRNO 2004

OBSAH

Executive summary	3	1.2.4 Environmental Council	11
I. část		Návrh Směrnice o odpadech z těžebního průmyslu	11
Monitoring konkrétní legislativy či legislativních programů, které jsou v současnosti na pořadu jednání evropských institucí – vybrané oblasti	6	Směrnice o fluoridizovaných skleníkových plynech	12
		Sdělení Komise o společné strategii krizového managementu v případě povodní	13
1.1 KOMISE	6	1.2.5 Transport, Telecommunications and Energy Council	14
Návrh změny Směrnice 98/71/EC, týkající se právní ochrany průmyslových designů a vzorů	6	Návrh směrnice o certifikaci posádek vlaků, které obsluhují lokomotivy a vlaky na železniční síti Společenství (třetí železniční balík)	14
Tzv. „nový pohled EU“ na oblast nukleární energetiky	7	Návrh směrnice o řidičských průkazech	15
1.2 COUNCIL	8	Návrh směrnice o transparentním systému harmonizovaných pravidel pro restrikcí vozidel, která převážejí těžké zboží (heavy goods vehicles) a jsou zahrnuty do mezinárodní dopravy na označených silnicích (designated roads)	15
1.2.1 Competitiveness (Internal Market Council, Industry and Research) Council	8		
Návrh směrnice o strojních zařízeních, pozměňující směrnici 95/16/EC	8		
Pozměněný návrh nařízení dotýkajícího se podpory prodeje na vnitřním trhu	8		
1.2.2 EcoFin	9	II. část – PŘÍLOHA	16
REACH – projekt jednotné registrace, evaluace a autorizace chemikálií	9	Hlavní problematické oblasti, v nichž v současnosti dochází k nejvýznamnější legislativní aktivitě či k její intenzivní přípravě	
1.2.3 Employment, Social policy, Health and Consumer affairs Council	9	2.1 Budoucnost CAP	16
Návrh směrnice pozměňující směrnici 93/104/EC o organizaci pracovní doby	10	2.2 Justice a vnitro	17
Pozměněný návrh směrnice o pracovních podmínkách sezónních pracovníků (temporary workers)	10	2.3 Nová regionální politika pro období 2007-2013	18
Sociální služby obecného zájmu	11	2.4 Reforma Paktu stability a růstu	19
		2.5 ROZPOČET	20

EXECUTIVE SUMMARY

I. ČÁST

K důležitým bodům zářijové legislativní aktivity evropských institucí, které v sobě mohou nést potenciální významný vliv buďto na legislativní prostředí v rámci EU jako takové v partikulárních oblastech, případně mohou přinášet zvláštní právní, politické či ekonomické dopady přímo na ČR, náleží:

- aktivity Komise
  - na poli *jednotného trhu* - konkrétně projednávání změn *směrnice o ochraně průmyslových vzorů a designů*, kontroverzní „Repair clause“, která by měla odstraňovat monopol náležející výrobcům aut na design vozidel a náhradních dílů určených k jejich opravě, liberalizovat trh s náhradními díly a harmonizovat v tomto smyslu legislativu v rámci EU
  - v rámci tzv. *nového pohledu EU na oblast nukleární energetiky* – obsahuje dvě směrnice pro harmonizaci principů nukleární bezpečnosti a nakládání s jaderným odpadem v rámci EU, kontroverzní legislativní program se však dotýká přímo práva jednotlivých členských států na zachování odpovědnosti za svá jaderná zařízení a někteří členové EU již proti němu vyslovili protest.

Velmi důležitá jednání probíhala též na půdě:

- **EcoFin** - ke konkrétním diskutovaným legislativním návrhům náležel *projekt jednotné registrace, evaluace a autorizace chemikálií REACH* – projekt byl kritizován po zveřejnění expertní studie odhalující negativní vliv na volnou soutěž v oblasti chemického průmyslu (řadě chemických společností, především menší a střední velikosti, by způsobil pokles produkce a zisku).
- **Rady pro volnou soutěž** - měl být projednáván návrh *směrnice o strojních zařízeních*, mající zajistit volný pohyb strojních zařízení s cílem podpořit přeshraniční obchod ve prospěch malých a středních podniků

Na říjen 2004 jsou připravována velmi důležitá zasedání

- **Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele**, kde má dle předběžné agendy dojít k projednávání:
  - změn *směrnice o organizaci pracovní doby* – má omezit využívání výjimek z maximální týdenní délky pracovní doby, důležitá je otázka dopadu takové regulace na malé a střední zaměstnavatele
  - *směrnice o pracovních podmínkách sezónních pracovníků* – má sjednotit jejich pracovní podmínky v zájmu zamezení jejich diskriminace, Rada se však na charakteru jejich ochrany nemůže shodnout
  - k debatě o *sociálních službách obecného zájmu* – směrnice vychází ze Zelené knihy o sociálních službách obecného zájmu, upravuje však jen služby obecného ekonomického zájmu, problematický soulad s principy proporcionality a subsidiarity
- **Rady pro životní prostředí**, kde budou projednávány návrhy Komise na:
  - novou *směrnici o odpadech z těžebního průmyslu* – snaha reflektovat východní rozšíření, sjednotit legislativu v partikulárním odvětví průmyslových odpadů, řešit otázku divokých skládek a opuštěných těžebních prostor a jejich negativní dopad na životní prostředí a zdraví obyvatelstva přesunem finanční odpovědnosti za uskladnění a nakládání s odpadem na znečišťovatele, EP opatřil směrnici pozměňovacími návrhy s ohledem na problematickou ekonomickou situaci v odvětví těžebního průmyslu a na finanční možnosti nových členských zemí a jejich producentů
  - *směrnici o fluoridizovaných skleníkových plynech* – snaha reflektovat závazky Kjótského protokolu a negativní údaje o oteplování klimatu v Evropě, snaha monitorovat množství výrobků produkovaných i dovážených do EU, které obsahují tyto plyny, členské státy by

měly motivovat výrobce k nahrazování těchto plynů při výrobě méně škodlivými substancemi, např. prostřednictvím daňových úlev, EP odmítl v původní podobě návrhu Komise restriktivní systém výrobních kvót na produkty obsahující tyto plyny

- *sdělení Komise o společné strategii v oblasti krizového managementu pro případ povodní* – snaha o harmonizaci předpisů v oblasti protipovodňové ochrany, vytváření společné strategie krizového řízení a mechanismu včasného varování, je třeba sledovat, aby se v rámci této harmonizace neotvíraly příležitosti pro zasahování do politiky územního plánování a regulace povodňového rizika na vodních tocích v rámci jednotlivých členských států

- **Rady pro dopravu a energetiku, která se má zabývat:**

- změnou *směrnice o zpoplatnění využití některých infrastruktur vozidly, která převážejí těžké náklady* – opatření mají potenciál zasáhnout podnikatelské obce členských zemí, hovoří pouze o vybraných komunikacích-transevropských sítích a obsahují byrokratické prvky
- debatami o obecném přístupu k návrhu *směrnice sjednocující způsob certifikace posádek vlaků, jež využívají sítě Společenství* - za obhajitelnou ji lze označit ve smyslu zajištění interoperability na transevropských sítích, přináší však řadu regulativních požadavků a může mít negativní dopady na podnikatelské subjekty v oblasti železniční dopravy
- obecném přístupu k návrhu *směrnice o řídicích průkazech* - mj. předpokládá vytvoření jednotného vzoru „evropského“ řídicího průkazu či nutnost pravidelně obnovovat platnost řídicích průkazů.
- politickou dohodou o *společném postoji k navrhované legislativě mající sjednotit tzv. víkendové zákazy jízdy (weekend bans) pro kamionovou dopravu ve všech zemích EU*

II. ČÁST

Pokud jde o dlouhodobé legislativní programy a širší problémové oblasti, které budou tvořit významnou část agendy jednání evropských institucí a v jejichž rámci lze očekávat legislativní aktivitu, zejména v podobě zcela nových návrhů a reforem, i v příštích měsících, jedná se zejména o:

- **Budoucnost společné zemědělské politiky**

- *Pokračování a především implementace reformy CAP* pod vlivem závěrů jednání WTO - očekávají se další diskuse o reformách v tržního řádu cukru, na pořadu podzimního jednání Rady pro zemědělství jde i o dílčí změny nařízení týkajícího se tržního sektoru vína, tyto by se však neměly výrazným způsobem dotknout ČR.
- Významnou kapitolu legislativní aktivity v rámci zemědělství tvoří zacházení s *geneticky modifikovanými potravinami* - Komisi již přijatý kontroverzní návrh směrnice upravující přijatelné procento obsahu geneticky modifikovaných semen v zemědělské výsadbě, diskuse o GMO ovoci a zelenině.
- *Představy nizozemského předsednictví* o uplatnění svých priorit v sektoru zemědělství – důraz na jasnější vymezení odpovědností pokud jde o implementaci norem souvisejících s reformou CAP, a to jak mezi nadnárodní úrovní a úrovní členských států, tak mezi soukromým a státním sektorem.

- **Justice a vnitro**

- Důležitým legislativním návrhem, který by měl být v průběhu podzimu projednáván na půdě Komise je *návrh rámcového rozhodnutí ohledně sbíráčství a kontroly osobních dat šířených v rámci jejich telekomunikačního přenosu*.
- Během podzimu je naplánováno několik setkání Rady pro justici a vnitřní záležitosti (neformální setkání 29.9.-1.10.2004 a poté oficiální jednání v Lucemburku 25.10. – 26.10.) - očekává se zahájení *debaty o imigraci do zemí EU, motivované ekonomickými důvody* a projednávání *návrhů na vytvoření společné vízové databáze v rámci druhé generace Schengenského informačního systému*.
- Klíčové body dlouhodobého programu: zahrnují vedle *vízového informačního systému* též dvě důležité směrnice - *o dlouhodobém pobytu osob se statusem uprchlíka a minimálních standardech pro proceduru vyhošťování a navrácení ilegálních přistěhovalců*.
- legislativních iniciativy v souvislosti s kontroverzní přípravou *harmonizace některých oblastí trestního práva*.

- **Nová regionální politika**

- 5 druhů směrnic, představených Komisí v červnu 2004 - *obecná směrnice, tři směrnice, z nichž každá se týká jednoho strukturálního*

fondu (ERDF, ESF, Kohezní fond), nový nástroj pro příhraniční regiony.

- Konzultace *francouzských návrhů* během září na poli Komise, ale také EP, *na propojení kohezní politiky* (otázky přidělování a čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů) a *daňové politiky* vůči podnikům působícím v jednotlivých členských zemích – Komise jako celek návrhy explicitně namířené proti novým členským státům prozatím odmítla, i když se s myšlenkami na znevýhodňování států, v jejichž rámci jsou podniky podrobeny nižšímu zdanění, při čerpání prostředků ze strukturálních fondů, částečně ztotožňoval francouzský komisař pro regionální politiku Barrot.
  - *Další francouzské požadavky* na reformu regionální politiky - návrh na *zavedení speciální kategorie „ultra-periferního regionu“*, dotýkající se přerozdělování prostředků v rámci strukturálních fondů.
  - *Přesouvání některých kompetencí z evropské úrovně na úroveň členských států* v rámci navrhovaného programu nové regionální politiky a zavedení *mechanismu finančního „odměňování“ regionů*
- **Sdělení Komise o Reformě Paktu stability a růstu**
    - Zaměřena především na *uvvedení do souvislosti otázek ekonomického růstu a možného přínosu rozpočtové politiky* – vychází vstříc členským zemím, které mají z důvodů ekonomických potíží problém se striktním dodržováním jeho pravidel.
    - *Nedostatek konsensu* jednotlivých členských států na obsahu i rozsahu reformy – *nizozemské předsednictví* považuje ve finančních otázkách za svou prioritu směry podporující liberalizaci a uvolňující regulační zátěž v EU
    - *Oscilační charakter Reformy Paktu* – *snaha udržet kompromis mezi záchranou eura a ústupky státům, které nejsou schopny dodržet rozpočtový deficit a ochotny k reformám svých sociálních systémů* – relativizuje jeho možnou úspěšnost a udržitelnost.
  - **Rozpočet a finanční perspektiva na roky 2007 – 2013**
    - Napětí mezi Radou a Komisí kvůli autonomnímu chování Rady pokud jde o *rozpočtový návrh pro rok 2005* se na měsíc říjen přesouvá na půdu EP, kde bude rozpočtový návrh projednáván
    - V rámci neformálního setkání EcoFin 10. – 11. 9. 2004 *současná předsednická země navrhla vytvořit doslova alternativu k existujícímu návrhu Prodiho Komise* – důležité oblasti finanční perspektivy s potenciálem stát se zdrojem napětí mezi Radou a Komisí jsou financování CAP, regionální a kohezní politika, návrhy na změnu Meziinstitucionální dohody.
    - *Problematika plánovaného navyšování rozpočtu a jeho příjmových složek* (zejména procentuálního podílu HDP jednotlivých zemí, odevzdávaného do „evropské pokladny“ jako tzv. třetí – dodatkový zdroj) a jeho *souvislost s financováním regionální a kohezní politiky* a poskytováním prostředků ze strukturálních fondů po rozšíření.

I. ČÁST

MONITORING KONKRÉTNÍ LEGISLATIVY ČI LEGISLATIVNÍCH PROGRAMŮ, KTERÉ JSOU V SOUČASNOSTI NA POŘADU JEDNÁNÍ EVROPSKÝCH INSTITUCÍ – VYBRANÉ OBLASTI

1.1 KOMISE

Návrh změny Směrnice 98/71/EC, týkající se právní ochrany průmyslových designů a vzorů

- 14. září se na pořad jednání Komise dostala klauzule, která by měla odstraňovat veškerý monopol náležející výrobcům aut na design vozidel a náhradních dílů určených k jejich opravě.

Konkrétně se jedná o legislativní návrh pozměňující Směrnici týkající se průmyslových designů a modelů, který je znám pod názvem „Klauzule o opravách“ (Repair clause). Tato oblast ještě nebyla v rámci EU předmětem harmonizace, takže každá členská země v ní disponuje vlastními pravidly. Legislativní iniciativa Komise v této oblasti byla poprvé zveřejněna v červnu 2004, ale Komise její představení pozdržela po představení vlastních návrhů ze strany výrobců motorových vozidel. Během dosavadních diskusí o změnách této směrnice EP a Rada nebyly původně schopny dospět ke konsensu. Komise byla proto požádána o zmapování důsledků, které by změny Směrnice o průmyslových designech měly mít na průmyslový sektor v jednotlivých členských státech, zejména na nejohroženější odvětví – v rámci automobilového průmyslu, ale také na výrobce specifických náhradních dílů, na spotřebitele, na fungování a volnou soutěž v rámci jednotného trhu v této oblasti. Na základě těchto analýz pak bylo úkolem Komise vypracovat novou legislativu.

- Dosud platná Směrnice 98/71 poskytuje průmyslovým vzorům ochranu na 5 – 25 let, takže dává výrobcí (navrhovatelé designu) exkluzivní práva zamezit třetí straně v užití jejich průmyslových vzorů, směrnice pozměňující tuto dosavadní normu, kterou Komise představila právě na zářijovém jednání, by měla otevřít trh s náhradními díly mnohem větší konkurenci.

Platná směrnice 98/71 obsahuje také pravidla pro neplatnost průmyslového vzoru a především dovoluje členským státům stanovit svá vlastní pravidla pro výrobu náhradních dílů. Omezuje je pouze v jednom smyslu – každá nová pravidla či normy

přijaté v této oblasti by měly směřovat k větší liberalizaci a nikoli protekcionismu. Nová směrnice by naopak měla ve svém důsledku (jak doufá Komise a zastánci této nové normy) otevřít trh s automobily konkurenci, povzbudit přeshraniční obchod s náhradními díly do automobilů, a to nejen v rámci EU-25, ale i v obchodu s třetími zeměmi, a napomoci aplikovat v úplnosti nařízení Car Block Exemption (1400/2002/EC).

- Pro spotřebitele by se aplikace měla projevit ve snížení cen náhradních dílů do automobilů.

Vstup menších a středních výrobců těchto náhradních dílů, doposud neautorizovaných z důvodu monopolního postavení velkých výrobců aut, chráněných prostřednictvím práva na ochranu průmyslových vzorů a designů v 16 zemích EU-25, vnese do tohoto odvětví výraznější konkurenci. Podle Komise vyvolává status quo nejistotu a fragmentaci trhu a uměle udržuje vysoké ceny náhradních dílů. Realizace návrhu by tak mohla znamenat snížení cen v sektoru o 6% - 10%. Komise odmítá argument výrobců vozidel, že realizace návrhu bude znamenat ztrátu až 32 400 pracovních míst a předpovídá naopak nárůst jejich počtu.

- Kontroverzní směrnice se stala předmětem sporu několika vlivných skupin reprezentujících v rámci EU organizované zájmy, a to na jedné straně zástupců automobilových gigantů a vlivných odborů a na druhé straně zástupců malého a středního podnikání.

Proti rozhodnutí ihned protestovala ACEA, zastřešující organizace výrobních gigantů typu BMW, Volkswagen, Renault a Volvo. Asociace automobilových výrobců obvinila Komisi, že dospěla ke svému rozhodnutí bez náležité konzultace a zhodnocení dopadů této legislativy a že její rozhodnutí povede ke ztrátě zisků i pracovních míst. Argumentují tím, že výsledkem bude přesun pracovních míst z EU do zemí, kde mohou být výrobky produkovány levněji kvůli nižším nákladům na pracovní sílu. Pozitivní vliv bude mít podle nich přijetí tohoto návrhu pouze na výrobce kopií evropských produktů vně EU, např.

z jihovýchodní Asie. Negativním vlivem na spotřebitele má být naopak to, že se otevře možnost pro instalaci méně bezpečných a kvalitních součástí do vozů. ACEA hodlá předložit své argumenty Radě ministrů a EP.

Na druhé straně ECAR (European Campaign for the Freedom of the Automotive Parts and Repair Market) „Repair Clause“, přivítala jako rozhodnutí pozitivní z právního, ekonomického i sociálního hlediska, které naopak pomůže ochránit 1,2 mil osob pracujících v rámci malých a středních výrobců automobilů a náhradních dílů a v rámci nezávislého autoopravárenského sektoru, který se právě z důvodu existující regulace chrání monopol velkých výrobců v 16 členských státech EU-25, podílí na trhu s náhradními díly dosud jen asi z 15 %. Směrnici proto podpořila také UEAPME, podle níž současný systém napomáhá díky monopolizaci daného odvětví a fixaci vysokých cen.

- Stav, v němž se v současnosti nachází legislativní návrh v rámci rozhodovacího procesu v EU je takový, že se na něm dohodlo kolegium Komise 14. září, spolurozhodování Rady a EP má teprve následovat.

Návrh již přivítali britští konzervativci v rámci EP, přestože jejich zástupce Malcolm Harbour poukázal na to, že je nutné vybavit návrh pojistkami, které by zaručily zachování bezpečnostních charakteristik původního vozu. Trh s náhradními díly automobilů je již liberalizován právě ve Velké Británii, ale také v Irsku, zemích Beneluxu, Španělsku, Itálii, Maďarsku a Lotyšsku. Naproti tomu ve Francii či Německu je dovoleno, aby výrobci motorových vozidel diktovali, kdo může vyrábět náhradní díly pro jejich automobily.

- Pokud jde o očekávané dopady aplikace normy na ČR, je nutno brát v úvahu na jedné straně přítomnost velkého automobilového výrobce v zemi, na druhé straně významné možnosti, které by směrnice otvírala malým a středním výrobcům v rámci strojírenství.

Liberalizace tohoto výrobního odvětví v ČR dosud zavedena nebyla, spotřebitelé mohou nakupovat náhradní díly pouze u autorizovaných výrobců automobilů. Očekává se tedy určitý dopad případného přijetí směrnice na tento sektor. Velké automobilové producenty přitom v zemi reprezentuje Škoda Auto, jejíž vlastník Volkswagen se již přihlásil k velkým firmám protestujícím proti směrnici. Jde tedy o to, jaké možnosti by směrnice otvírala pro české malé a střední výrobce a zda by její přijetí mělo pozitivní dopady na spotřebitelský sektor, a to nejen pokud jde o trh s náhradními díly, ale též o trh s automobily.

- Navrhovaná norma má své kritiky nejen v řadách producentů gigantů, je totiž na poměry EU velmi liberalizující a přináší nepřilíš obvyklou kombinaci právní harmonizace ve jménu větší liberalizace v praxi.

Dle kritiků je přitom klauzule v přímém rozporu s celkovou politikou EU v oblasti práv duševního vlastnictví, která směřuje v posledních návrzích (např. otázka softwarových patentů či projektu REACH – viz níže) spíše k přísnější a výlučnější ochraně a k napomáhání aplikace této ochrany v globálním měřítku, tedy ve vztahu k této směrnici k pravému opaku. Jedná se tedy v podstatě o podobný spor příznivců liberalizace trhu a regulace „v zájmu spotřebitelů“, jejichž zastánci často pocházejí z řad mocných lobby, jako v případě projektu REACH, pouze s tím rozdílem, že v tomto případě znamená legislativní návrh harmonizaci v zájmu větší liberalizace.

Tzv. „nový pohled EU“ na oblast nukleární energetiky

- Komisařka pro energetiku Loyola de Palacio představila na jednání Komise 8. září nová pravidla pro harmonizaci principů nukleární bezpečnosti a nakládání s jaderným odpadem v rámci EU, jejichž obsahem je harmonizace norem v této oblasti v rámci celé EU-25.

Komise měla prezentovat nový balík opatření v oblasti energetiky již v červenci, v této době byl však Radou ministrů odmítnut, protest vyjádřily především Velká Británie, Finsko, Švédsko a Německo. Nový program se přímo odvolává na fakt existence 20 jaderných zařízení sovětské konstrukce v rámci nových členských států, východní rozšíření tedy jako motivace stojí za těmito novými plány přístupu k politice jaderné bezpečnosti.

- Podstatou programu komisařky de Palacio, který se stal předmětem kritiky některých členských států, ale i ekologických organizací, by měly být dvě směrnice, z nichž první má zavádět jednotný systém aplikace principů týkajících se jaderné bezpečnosti, který by nahrazoval bezpečnostní předpisy jednotlivých členských států; druhá se má zabývat nakládáním s jaderným odpadem.

Součástí první směrnice má být ovšem též zavedení kontroverzního systému, podle něž by inspektoři z jednotlivých členských zemí mohli v rámci ustanoveného regulačního výboru, řízeného Komisí, stanovovat standardy jaderné bezpečnosti zařízení v celé EU a hlídat jejich dodržování (i pomocí inspekci) v rámci jednotlivých členských států. Přitom

se má jednat o opatření, které má již oslabovat roli nadnárodní Komise v implementaci principů nové legislativy, její role se totiž v předchozích návrzích zdála některým členským státům příliš velká. Přesouvá tak sice zdánlivě odpovědnost na členské státy, nejde však jen o odpovědnost za jejich vlastní jaderná zařízení, což je poněkud kontroverzní řešení. Navrhovaný systém ochrany jaderných zařízení kritizovali již i zástupci některých ekologických organizací, kteří v celém návrhu prezentovaném komisařkou de Palacio nespátřují žádný významný a nový příspěvek k bezpečnosti jaderných zařízení v Evropě.

Druhá směrnice se má zabývat nakládáním s jaderným odpadem. Navrhovaný program však nestanovuje oproti očekáváním žádné pevné časové termíny pro předložení plánů pro nakládání s jaderným odpadem ze strany členských států, jak bylo obsaženo v prvním návrhu. Plán jako celek, který obsahuje i zmíněný návrh systému monitorování jaderných zařízení v rámci členských států ze strany vytvořeného výboru jejich zástupců, je tak hodnocen jako neuspokojující a neefektivní i z čistě ekologického hlediska.

- Navrhovaný program představuje v současnosti jednu z nejkontroverznějších legislativních aktivit v rámci EU, dotýká se totiž přímo požadavku na zachování odpovědnosti jednotlivých členských států za svá jaderná zařízení, někteří členové EU již proti němu vyslovili protest, jiní jsou mu naopak nakloněni, což sehrává svoji roli v plánech Komise na průběh rozhodovacího procesu.

V rámci Rady vyslovilo protest a ostrý nesouhlas s novým programem jaderné bezpečnosti 8 zemí včetně Velké Británie, Německa a ČR. Tyto státy zdůrazňují důležitost zachování odpovědnosti za tato nařízení na úrovni členských zemí a odmítají její přesouvání na úroveň nadnárodní, včetně té možnosti, že by mohla být jaderná zařízení jednoho státu podrobována inspekcím, které pocházejí ze státu jiného. Návrh komisařky de Palacio má být přitom nyní postoupen k projednávání ve výborech EP, a v pracovních skupinách Rady. Komise by ráda stihla jeho projednávání v Radě v době nastávajícího lucemburského předsednictví. Lucembursko je totiž přijetí směrnic v této podobě nakloněno.

1.2 COUNCIL

1.2.1 Competitiveness (Internal Market Council, Industry and Research) Council

Návrh směrnice o strojních zařízeních, pozměňující směrnicí 95/16/EC

- Na zasedání Rady 24. září 2004 se fakticky poprvé dostala problematika strojních zařízení.

Původní návrh směrnice COM(2000)899 final byl Komisí přijat v lednu 2001. ESC přijal stanovisko v září téhož roku a EP opatřil při svém projednávání v červenci 2002 návrhu text doplňky. Komise po jejich posouzení předložila nový návrh (COM(2003)48 final) v únoru 2003. Problematika strojních zařízení je v současnosti upravena směrnicí 98/37/EC, která je výsledkem konsolidace několika předcházejících směrnic. O návrhu nové směrnice se očekávala politická shoda.

- Komise svým návrhem ovšem neusilovala o doplnění stávající normy, ale o vytvoření zcela nové směrnice s odůvodněním, že pouhá revize by byla na úkor jednoduchosti a aplikovatelnosti normy, cílem nového návrhu by pak mělo být zajištění volného pohybu strojních zařízení a vysokého stupně ochrany zdraví a spotřebitele.

Návrh lépe definuje rozsah (scope) normy 98/37/EC, posiluje opatření vztahující se k dohledu trhu a zavádí proceduru k plnému ujištění o kvalitě (full quality assurance procedure) pro určité kategorie strojních zařízení. Jinak řečeno, navrhovaná směrnice přináší (vzhledem k platné směrnici 98/37/EC) v některých oblastech přísnější regulaci. Na druhé straně je pravda, že srovnávací tabulka současně a navrhované směrnice hovoří ve prospěch druhé z nich. Tedy: navrhovaná směrnice je minimálně s ohledem na strukturu jednodušší než stávající. Projednávání návrhu směrnice o strojních zařízeních je nicméně potřeba věnovat pozornost. Je totiž možné, že pod záminkou zjednodušení a/nebo zpřesnění aktuálně platné směrnice dojde ve výsledku k přísnější regulaci ze strany EU.

Pozměněný návrh nařízení dotýkajícího se podpory prodeje na vnitřním trhu

- Cílem navrhovaného nařízení je mj. podpořit přeshraniční obchod, který je podle Komise zvláště významný pro malé a střední podniky, jež významně napomáhají trvalému růstu, který byl definován v tzv. lisabonské agendě.

Původní návrh Komise COM (2001) 546 final byl předložen Radě a EP už v říjnu 2001. Dosud proběhlo projednávání v Radě, ESC vydal své stanovisko a EP projednal návrh v prvním čtení. Poté Komise s ohledem na změny navržené v EP svůj návrh pozměnila a 25. října 2002 jej vydala pod označením COM (2002) 585 final. Od té doby o pozměněném návrhu jednala Rada už dvakrát, ale dosud nedosáhla shody. V obou těchto případech byla daná položka označena písmenem „B“. V současnosti není daná problematika nijak upravena a v národních úpravách jsou podle Komise četné rozdíly, které zabraňují volnému pohybu zboží využívajícího podpory prodeje (např. zvláštní nabídky, dárky ap.).

- Je otázkou, nakolik může mít připravované nařízení předpokládaný efekt, tj. nakolik např. podpoří přeshraniční obchod, proto není zcela jasné, zda je tohoto nařízení vůbec potřeba.

Nařízení dává ze své podstaty zvláštního druhu legislativního aktu členským státům mnohem méně prostoru než směrnice, jež je závazná pouze co se týče výsledku. Z dosavadního průběhu rozhodovacího procesu lze navíc vyvodit, že původní návrh byl zatím pozměněn ve smyslu posílení ochrany spotřebitele (a obecně posílení regulace ze strany EU).

1.2.2 EcoFin

REACH – projekt jednotné registrace, evaluace a autorizace chemikálií

- Na pořad jednání EcoFin v září 2004 se dostala mimo jiné debata o projektu REACH, který se týká jednotné registrace, evaluace a autorizace chemikálií.

Komise v rámci programu REACH navrhuje v oblasti chemického průmyslu jednotný regulační systém pro všechny chemické sloučeniny, tak aby producenti nesli hlavní zodpovědnost za informování o údajích vztahujících se k daným chemickým produktům a zároveň nesli hlavní riziko pokud jde o jejich používání a výrobu.

- Připravovaná legislativa se stala terčem kritiky poté, co byla zveřejněna expertní studie poukávající na to, že její vliv na volnou soutěž v oblasti chemického průmyslu by byl takový, že řadě chemických společností, především menší a střední velikosti, by způsobila pokles produkce a zisku.

Podle jejích výsledků zavedení jednotného systému registrace a autorizace chemikálií povede k útlumu

inovativnosti v tomto odvětví, protože povinnost podrobit produkt jednotné autorizaci bude působit jako časová brzda technologického vývoje v odvětví, což se projeví i u chemických produktů citlivých z cenového hlediska (tato legislativní a regulační opatření se mohou odrazit též ve farmaceutickém průmyslu). Důsledkem vytvoření jednotného registru v rámci programu REACH (tedy de facto regulace prováděné skrze registraci a certifikaci produktů) by mohla být především deformace cen v oblasti chemického průmyslu. Velcí výrobci chemikálií budou schopni jednak zaplatit náklady autorizace, jednak se tyto jejich náklady citelně promítnou do zvýšení cen v oblasti chemických polotovarů a výrobků. Ve výsledku pak bude mít aplikace regulativní legislativy v tomto odvětví za následek zvýšení cen a současně monopolizaci trhů a výroby některých produktů.

- Zastánci jednotného registru naopak tvrdí, že z hlediska spotřebitele a vývoje na poli ochrany lidského zdraví, a to nejen v evropském, ale i v širším kontextu by měl jednotný systém registrace a autorizace chemikálií spíše přinášet pozitiva.

Expertiza se stala předmětem kritiky také za to, že fakticky reflektovala pouze situaci a možnou ztrátu v důsledku aplikace regulace v rámci programu REACH pouze u jedné členské země, a to Německa jako země modelové. Kritizováno bylo též to, že studie zveřejněná Výborem pro průmysl v rámci EP se zabývá pouze dopadem legislativy na evropský chemický průmysl a nijak nereflektuje důsledky přijetí legislativy na životní prostředí a lidské zdraví v širších souvislostech.

- Jde tak v podstatě o klasický spor zastánců regulace, registrace, harmonizace předpisů a norem ve jméno ochrany kvality a spotřebitele a zastánců ekonomičtějších ohledů ve snaze zabránit riziku deformace a onopolizace trhu a produkce v dané oblasti.

Na jedné straně nelze popřít nepříznivý dopad především na menší a střední výrobce chemikálií. Oponenti na druhé straně argumentují specifičností odvětví chemického průmyslu, v němž je registrace produktů nutná nejen z hlediska ochrany průmyslových práv výrobců, ale také z hlediska nutnosti monitorování a ochrany kvality s ohledem na zdraví spotřebitele. Konkrétní legislativní návrhy přitom v rámci projektu dosud předloženy nebyly, o projektu jednotné registrace a autorizace se pouze diskutuje v rámci Komise, zainteresovaných rad ministrů a výborů EP a expertních skupin.

1.2.3 Employment, Social policy, Health and Consumer affairs Council

Návrh směrnice pozměňující směrnici 93/104/EC o organizaci pracovní doby

- Na zasedání Rady 4. října 2004 má dojít k výměně názorů o návrhu směrnice pozměňující platnou směrnici o organizaci pracovní doby (COM(2003)0843).

V současnosti platí směrnice 93/104/EC a směrnice 2000/34/EC, které jsou komplementární a pokrývají způsob organizace pracovní doby v různých oblastech lidské činnosti. První ze směrnic je „obecná“, druhá se zaměřuje na oblast letecké, železniční, silniční a vodní dopravy ap. Přijetí obou těchto norem lze považovat za „vítězství odborů“, protože zajišťují zaměstnancům relativně příznivé časové rozvržení jejich pracovní doby. Na druhé straně tyto směrnice umožňují výjimky z maximální pracovní doby 48 hodin týdně, čehož nejvíce využívají zaměstnavatelé ve Velké Británii.

- Komise se v návrhu staví za omezení využívání výjimek z maximální pracovní doby, stejný názor prezentoval v lednu 2004 i EP, který návrh projednal ve Výboru pro zaměstnanost a sociální otázky (INI/2003/2165).

Obě instituce tedy staví na první místo zdraví a bezpečnost zaměstnanců. EP navíc dodává, že uplatňování výjimek z maximální týdenní pracovní doby má nejspíše různý vliv na muže a ženu, a zasazuje se o vypracování relevantní studie. EP také vyzývá Komisi k přesnějšímu definování „pracovní doby“, protože při uplatňování současných směrnic dochází např. u lékařů k častým neshodám, co za tuto dobu vlastně považovat. EP rovněž žádá Komisi, aby ve zprávách, které mají posuzovat funkčnost navrhované směrnice, byly přesně definovány způsoby, jak řešit identifikované problémy.

- S ohledem na snahy Komise i EP je však třeba již nyní upozornit, že další regulace (viz omezení či zrušení výjimek z maximální týdenní pracovní doby) může mít vliv na zaměstnavatele (zejm. na malé a střední podniky) po celé EU, navrhované změny totiž sice mohou zaručit zaměstnancům (mj. i občanům ČR) důslednější dodržování jejich „sociálních práv“, avšak zároveň mohou vést k celkové rigiditě pracovního trhu, která se z dlouhodobějšího hlediska „nevyplácí“.

Na tuto skutečnost ostatně už upozornili UNICE a UEAPME. ETUC jejich argumentaci nepřijal. Návrh směrnice zatím neexistuje v podobě, která by mohla být přijata – jde prozatím o široký kon-

zultační proces, do něhož jsou kromě institucí EU zahrnuty také sociální partneři.

Pozměněný návrh směrnice o pracovních podmínkách sezónních pracovníků (temporary workers)

- Pokud Rada zařadí projednávání návrhu do své agendy (prozatím se s tím najisto nepočítá), je možné 4. října 2004 očekávat diskusi o politické dohodě vedoucí ke společnému postoji Rady ohledně návrhu směrnice o pracovních podmínkách sezónních pracovníků.

Původní návrh směrnice (COM(2002)149 final), který vydala Komise, byl po dosavadním průběhu rozhodovacího procesu pozměněn. Návrh směrnice dosud prošel ESC a prvním čtením v EP. Komise poté do návrhu inkorporovala téměř všechny pozměňovací návrhy EP a znovu jej předložila EP jako COM(2002) 701 final. Rada se projednávání návrhu ujala aktivně poprvé 3. prosince 2002 a od té doby o něm diskutuje. Při všech projednáváních byl přítom návrh označen jako relativně komplikovaná položka „B“.

- Pracovní podmínky sezónních pracovníků, jejichž počet v EU stále roste, nejsou dosud na úrovni EU upraveny a cílem navrhované směrnice je mj. zamezit diskriminačnímu přístupu k těmto pracovníkům, opačné postoje přitom zaujaly na jedné straně EP, který prosazuje relativně širokou ochranu sezónních pracovníků, zatímco Rada se na charakteru této ochrany nemůže shodnout.

EP se při projednávání návrhu zasadil o přesnější definice použitých pojmů a celkově vzato dospěl k názoru, aby ochrana (a potažmo nediskriminace) sezónních pracovníků byla poměrně široká. Opačný názor zastává Rada, pro jejíž členy jsou sice pracovní podmínky sezónních pracovníků důležité, ale nedokáží se shodnout na charakteru jejich ochrany. Navrhovaná směrnice členským státům např. neumožňuje využít sezónních pracovníků k dočasnému snížení nezaměstnanosti (a to z důvodu relativně přísné ochrany těchto pracovníků).

- Navrhovaná směrnice je ospravedlnitelná s ohledem na existující ochranu pracovníků jako takových, na druhé straně omezuje možnost členských států zasahovat zaměstnáváním sezónních pracovníků do vlastních politik zaměstnanosti

Děje se tak prostřednictvím zavádění další regulace do oblasti, v níž dosud neexistovala harmonizace na nadnárodní úrovni. Tato regulace by přitom ve svém

důsledku zasahovala do možnosti členských států, aby prostřednictvím vlastní legislativy týkající se sezónních pracovníků ovlivňovaly např. snižování nezaměstnanosti. Při nadcházejícím jednání Rady tak lze znovu téměř jistě (bude-li sporný bod skutečně zařazen do agendy) očekávat komplikace při cestě ke kompromisu.

Sociální služby obecného zájmu

- 4. října 2004 se očekává politická debata o problematice sociálních služeb obecného zájmu, návrh Komise má obecně za cíl zajistit jednotnou úpravu služeb jednotného trhu, protože dosavadní implementace svobody pohybu služeb, která vyplývá ze smluv, není podle Komise dostatečná.

Otázka sociálních služeb obecného zájmu se na pořadu objevila z důvodu předložení návrhu směrnice COM(2004)2 final Komise, který se jí (spíše okrajově) zabývá. Rozhodovací proces v otázce služeb jednotného trhu je totiž teprve v počátcích. Návrh byl Komise Radě a EP předložen v lednu 2004. Dosud o něm proběhla pouze debata v Radě, a to 11. března 2004. Návrh byl označen jako položka „B“. Na nadcházejícím zasedání se má v debatě členů Rady pokračovat, nepočítá se s přijetím žádného závazného rozhodnutí. (To potažmo platí i o problematice sociálních služeb obecného zájmu).

- Komise otevřela debatu o sociálních službách obecného zájmu publikací Zelené knihy o službách obecného zájmu (COM(2003)270 final), předložený návrh směrnice (COM(2004)2 final) ovšem upravuje pouze služby obecného ekonomického zájmu, nikoliv sociální služby obecného zájmu, přesto je třeba pozorně sledovat, zda nejde o pokus o nadnárodní regulaci některých otázek, která nemusí být v souladu s principem subsidiarity a proporcionality.

Sociální služby obecného zájmu mají podle Zelené knihy zvláštní povahu, neboť se nedají poměřovat ekonomickými kritérii. Pravdou však je, že navrhovaná směrnice – byť má na první pohled ambici ošetřit všechny služby jednotného trhu – o sociálních službách obecného zájmu téměř nehovoří. Namísto toho jde o snahu zajistit jednotnou úpravu služeb obecného ekonomického zájmu (jako jsou např. poštovní služby, distribuci vody, elektřiny a plynu). Podle Komise návrh také údajně neurčuje státům, jak obecně definovat služby obecného zájmu a jejich fungování. Ze strany některých organizací (mj. Eurodiaconia.org) se ovšem již nyní ozývá kritika, že návrh má potenciální reregulativní efekt, tj.

že upravuje některé otázky, které nejsou nezbytné a/ nebo nejsou v souladu s principem proporcionality a subsidiarity.

1.2.4 Environmental Council

Návrh Směrnice o odpadech z těžebního průmyslu

- V rámci legislativy EU týkající se životního prostředí již existuje řada předpisů, které se zabývají nakládáním s průmyslovými odpady, na něž navrhovaná směrnice (pod číslem COM (2003) 0319) odkazuje, jedním z hlavních důvodů pro vytvoření samostatné legislativy v oblasti odpadů těžebního průmyslu však byla snaha sjednotit a vyjasnit v rámci EU jako celku relativně roztráštěné předpisy týkající se v této specifické oblasti, přičemž jedním z podnětů bylo i východní rozšíření EU.

Odpad z těžebního průmyslu představuje jeden z nejvýznamnějších podílů na produkci odpadu v rámci EU, podílí se na celkovém množství až 29%, s ročním objemem 400 milionů tun. V rámci nových členských zemí totiž náležely donedávna (závěr na základě údajů z roku 2002) mezi největší producenty průmyslového odpadu Polsko a Maďarsko, právě v těchto zemích přitom představuje hlavní producenty odpadu vedle elektrárenského a metalurgického průmyslu průmysl těžební. V Maďarsku přitom došlo v posledních letech k výraznému poklesu těchto ukazatelů, a to i z důvodů důslednějšího monitoringu skladovacích míst ze strany státu. Velký problém v některých těchto zemích ještě v té době představovalo ilegální skladování tohoto odpadu na divokých skládkách, což je problematika zmiňovaná i ve zdůvodnění provázejícím návrhy změn této směrnice, vznesené ze strany EP. V rámci EU-15 i v rámci EU-25 tak představuje problematika divokých skládek odpadu z těžebního průmyslu ohrožení, které může způsobovat kontaminaci vodních zdrojů a půdy.

Návrh směrnice EP a Rady týkající se nakládání s odpadem z těžebního průmyslu byl přijat 2. června 2003 Komise, předán Radě a EP, které mají rozhodovat na základě spolurozhodovací procedury.

- Jako klíčové záměry směrnice jsou zdůrazňovány snahy o podporu trvale udržitelné produkce v oblasti těžebního průmyslu, snížení produkce odpadu, podporu dlouhodobých investic v sektoru a odpovědnější a sofistikovanější přístup jednotlivých těžebních společností k otázce odpadů.

K návrhu se přitom 11. 12. 2003 vyjádřil Hospodářský a sociální výbor. Ve zdůvodnění Komise i Hospodářského a sociálního výboru bylo konstatováno, že způsob, jakým jsou v současnosti v rámci některých členských zemí skladovány odpady např. z důlního průmyslu a z povrchové těžby v rámci lomů může znamenat vážné nebezpečí pro lidské zdraví a životní prostředí, pokud s ním není patřičně nakládáno.

- Směrnice obsahuje např. požadavek na klasifikaci odpadu, průběžný monitoring nakládání s vyprodukovaným odpadem a především požadavky na dodržování pravidla, podle nějž finanční odpovědnost za odpad, jeho uskladnění a nakládání s ním má být převedena na znečišťovatele, tedy producenta, Hospodářský a sociální výbor ve svém stanovisku ovšem zdůrazňoval také strukturální problém těžebního průmyslu, na nějž mohou mít tyto striktní regulativní požadavky negativní dopady.

Otázku dodržování pravidla finanční odpovědnosti producenta za vyprodukovaný odpad řeší totiž direktiva pomocí systému finanční garance ze strany znečišťovatele, která by měla zajistit dostatečné prostředky pro bezpečné nakládání s odpadem. Na členském státu je pak především zajištění dostatečné informovanosti obyvatelstva a monitoringu skladovacích zařízení, která mají odpovídat stanoveným standardům. Hospodářský a sociální výbor ve svém stanovisku upozorňuje na to, že těžební průmysl je často umístěn v lokalitách, které potřebují průmyslovou regeneraci. Existuje tedy nebezpečí, že by striktnější pravidla nakládání s odpady mohly ještě tento sektor ještě více oslabit, což by mělo i příslušné sociální dopady. Stanovisko proto doporučovalo zohlednit v evaluaci dopad na zaměstnanost v oblastech, v nichž těžební průmysl představuje významné odvětví.

- Návrh Komise byl opatřen pozměňovacími návrhy EP 31. března 2004, které se týkají mimo jiné problematiky opuštěných těžebních prostor – jevem častým v zemích střední a východní Evropy, EP se však pokusil částečně reflektovat i problém nedostatku finančních prostředků těchto zemí pro zlepšení stávající situace a obtíže ekonomické adaptace odvětví těžebního průmyslu.

EP navrhl vložení nového článku 26 a, který se týká různých „časovaných bomb“ v podobě opuštěných těžebních prostor, v nichž se nachází nedostatečně ošetřený a nedostatečně šetrně uskladněný odpad z bývalé těžby, což často způsobuje ohrožení především pro zdroje pitné vody. Tyto případy

jsou, jak konstatují pozměňovací návrhy EP, časté v zemích střední a východní Evropy. Podle tohoto návrhu by měly být pro identifikaci a dostatečné zajištění těchto opuštěných těžebních míst, v nichž se nachází odpad z těžby, použito i prostředků ze strukturálních fondů, což by mohlo představovat významný prvek pomoci pro nové členské země. EP také v rámci svých pozměňovacích návrhů prodloužil adaptační období pro těžební společnosti na 8 let, během nichž mají přijmout za závazné nové parametry pro skladování těžebního odpadu. Vyšel tak do určité míry vstříc právě požadavkům na strukturální a ekonomickou adaptaci společností pracujících v tomto odvětví. Komise s pozměňujícími návrhy EP vyslovila částečný souhlas. Celým návrhem směrnice v takto pozměněné podobě se má pak zabývat Rada pro životní prostředí 10. října 2004.

Směrnice o fluoridizovaných skleníkových plynech

- Návrh směrnice EP a Rady o některých fluoridizovaných skleníkových plynech (č. COM (2003) 0492) přijala Komise 11. srpna 2003, v komentáři zaznívajícím jak ve vyjádření Komise, tak v rámci pozměňujících návrhů EP, se nacházejí četné odkazy na soulad této směrnice s politikou EU, která je v současnosti v oblasti ochrany ovzduší vedena především snahou dostat závazkům Kjótského protokolu..

Z výsledků výzkumů zveřejněných v srpnu 2004 vyplývá, že atmosféra na evropském kontinentu se zahřívá více než v ostatních částech světa. Průměrná globální teplota se zvedla o 0,7 stupňů, zatímco v Evropě došlo ke vzrůstu o 0,95 stupňů za posledních 100 let. Za hlavní příčinu je považována především produkce skleníkových plynů. Produkce těchto plynů v celoevropském měřítku klesá, hlavním důvodem však byl především přechod z vytápění uhlím na vytápění plynem a redukce emisí pocházejících z průmyslu a domácností. EU se přitom zavázala do období 2008–2012 snížit produkci emisí o 8 procent oproti roku 1990. Někdejší komisařka pro životní prostředí Wallströmová proto volala po přijetí dalších zákonných opatření ze strany členských států.

- Směrnice se týká zvláštní kategorie fluoridizovaných skleníkových plynů, přičemž tuto kategorii chemických sloučenin definuje, nařizuje jednotlivým členským státům vytvořit akreditační a certifikační programy pro výrobce či servisní zařízení nakládající s touto kategorií fluoridizovaných skleníkových plynů a stanovuje

těž systém monitorování množství výrobků produkovaných i dovážených do EU, které obsahují tyto plyny.

Fluoridizované skleníkové plyny jsou definovány jako zvláště nebezpečná kategorie skleníkových plynů, jejichž používání výraznou měrou přispívá k ničení ozónové sféry a ve výsledku ke globálnímu oteplování země. Směrnice zakazuje přitom použití těchto plynů při výrobě některých produktů, v jejichž případě existuje alternativa k užití těchto plynů, a stanovuje limity pro užití fluoridizovaných plynů především v systémech automobilové klimatizace. V tomto případě má dojít k omezení používání těchto plynů pouze na plyny s nejnižším podílem CO₂.

- 18. března 2004 přijal EP pozměňující návrh k návrhu této směrnice, která v původní podobě obsahovala též požadavky na zavedení systému kvót pro členské země na výrobky, v nichž jsou tyto plyny obsaženy.

V souvislosti se snahou jednak plnit závazky Kjótského protokolu, jednak čelit alarmující situaci oteplování klimatu na evropském kontinentu se na úrovni EU ve snaze zmírnit další produkci skleníkových plynů začalo hovořit o kvótách na výrobky, k jejichž komponentům fluoridizované skleníkové plyny náleží, případně výrobků, k jejichž produkci jsou tyto plyny nezbytné. které výraznou měrou přispívají k narušení ozónové sféry. Pozměňovací návrhy EP, s nimiž Komise vyslovila rámcový souhlas zrušily původně zamýšlený systém kvót pro výrobu některých produktů, v nichž je použito kategorie fluoridizovaných skleníkových plynů, jejichž potenciál pro ohrožování životního prostředí země jejím oteplováním je vyšší než 150, měřeno dle speciální škály. Ve zdůvodnění pozměňujících návrhů ze strany EP bylo konstatováno, že systém kvót by byl příliš komplikovaný, přinášel by vysoké administrativní náklady a poškozoval malé a střední výrobce automobilů.

- Původní přímé stanovení kvót na výrobky, u nichž je použito těchto látek do klimatizačních zařízení by zřejmě vedlo ke zvýšení cen automobilů, směrnice ve znění pozměňovacích návrhů EP tak vede výrobce k nahrazení těchto plynů jinými látkami podobných vlastností volnějším způsobem.

Směrnice v pozměněné podobě nestanovuje explicitní plošné limity, při jejichž překročení není výrobce oprávněn uvést daný výrobek na trh a prodlužuje přechodné období do 1. ledna 2007. Až od této doby tak začne platit opatření, podle něž každý výrobce má dbát, zda výrobek jím uvedený na trh

nepřekračoval limit pro obsah těchto substancí stanovených partikulárně pro každý typ výrobku (např. automobilu). Systém kvót je nahrazen podporou samostatných iniciativ členských států, které by motivovaly výrobce k nahrazování plynů s potenciálem poškozování ozónosféry 150 méně škodlivými látkami, např. pomocí daňových úlev.

- Lze tak konstatovat, že v této podobě, doplněné pozměňovacími návrhy EP, směrnice posouvá úpravu od striktní regulace pomocí kvót k většímu přesunu odpovědnosti na členské státy .

Členské státy tak mají motivovat producenty k užití méně škodlivých chemikálií v kategorii fluoridizovaných skleníkových plynů pomocí přirozenějších nástrojů (např. daňové úlevy). Oproti původním restriktivním návrhům výrobních kvót tedy směrnice ve znění pozměňovacích návrhů EP prosazuje také motivální nástroje k ekologičtějšímu chování výrobců, které respektují a nikoli svazují mechanismus volného trhu a soutěže v daném odvětví. Směrnice by měla být projednávána na půdě Rady pro životní prostředí též v říjnu 2004.

Sdělení Komise o společné strategii krizového managementu v případě povodní

- Na říjnovém zasedání Rady pro životní prostředí se očekává také přednesení Sdělení o společné strategii krizového řízení v případě povodní a mechanismů včasného varování při hrozbě povodní, jehož prostřednictvím by Komise ráda podrobila harmonizaci předpisů a pravidla platící individuálně v jednotlivých členských zemích pro oblast protipovodňové ochrany.

Komise prohlašuje, že jejím záměrem je zlepšit způsob, jakým je v rámci EU nakládáno s rizikem vzniku povodní. Tato otázka je spojena právě i s problematikou oteplování atmosféry v rámci evropského kontinentu, které v posledních letech způsobilo katastrofální záplavy na mnoha místech Evropy.

- Je otázkou, do jaké míry bude tato snaha o zharmonizování principů krizového managementu v případě povodní na evropské úrovni efektivní, stejně tak je třeba dát pozor na to, aby v rámci harmonizace předpisů na evropské úrovni nedošlo k příliš velkému zasahování do politiky územního plánování a regulace povodňového rizika na vodních tocích v rámci jednotlivých členských států z nadnárodní úrovně.

Podle Komise totiž tragické následky povodní včetně vlivu na ztráty na lidských životech a zvyšujících se škod na majetku nelze přičítat pouze změnám

počasí, ale také lidskému faktoru, jedná se především o špatné územní plánování či deforestaci.

V rámci prezentovaného plánu proto figurují:

- Plány pro řízení povodňového rizika na řekách a v pobřežních oblastech.
- Mapování ploch, v jejichž rámci hrozí zvýšené nebezpečí povodní.
- Spojování protipovodňové politiky s dalšími relevantními politickými oblastmi (např. civilní ochrana) v souvislosti s přípravou Evropského povodňového systému včasného varování (EFAS).
- Zvyšování obecné povědomosti o riziku vzniku povodní.

Plány na vytvoření systému výměny informací a výsledků výzkumu by mohly přinášet pozitiva a další možnosti v této oblasti, je ale třeba věnovat pozornost tomu, aby nedošlo tímto „otevřením dveří“ do nového pole koordinace a spolupráce na nadnárodní úrovni k příliš velké (a bohužel typické) expanzi harmonizačních a regulačních snah. Materiál v podobě sdělení Komise však má být teprve představen na zmíněném jednání Rady pro životní prostředí v říjnu 2004.

1.2.5 Transport, Telecommunications and Energy Council

Návrh směrnice pozměňující směrnici 1999/62/EC o zpoplatnění využití některých infrastruktur vozidla, která převážejí těžké zboží (heavy goods vehicles)

- Na zasedání Rady 7. října 2004 je očekávána politická dohoda na společném postoji k projednávanému návrhu na změnu směrnice o zpoplatnění využití některých infrastruktur vozidla, která převážejí těžké náklady.

V současnosti je v platnosti směrnice 1999/62/EC. Komise však s ohledem na nefunkčnost či nedostatečnou preciznost některých opatření navrhuje její revizi. (Aktuální směrnice např. nesjednocuje všechny parametry platby mýtného ve všech členských státech.) Návrh směrnice, která směrnici 1999/62/EC pozměňuje (COM (2003) 448), Komise představila v červenci 2003. K návrhu se dosud vyjádřil CoR a ESC a text také prošel prvním čtením v EP. Rada o návrhu jednala už čtyřikrát, z toho třikrát před jeho projednáváním v EP. Ve všech případech byla tato otázka označena jako položka „B“.

- Návrh přináší relativně mnoho nových opatření, která mají potenciál zasáhnout značnou část obyvatel členských zemí, resp. jejich podnikatelské obce, jeho

regulativy jsou asymetrické, protože hovoří pouze o vybraných komunikacích v rámci transevropských sítí a obsahuje byrokratizační prvky.

Text např. označuje za „heavy goods vehicles“ již vozidla od 3,5 tuny (nyní od 12 tun) a požaduje, aby na vybraných silnicích platily mýtné podobně jako těžší vozidla. (Návrh sice poskytuje určitou volnost členským státům co se týče možnosti volby preferovaných způsobů dopravy, ale s ohledem na zastřešující ideu budování tzv. transevropských sítí je tato možnost spíše formální.) Vzhledem k tomu, že návrh se nevěnuje všem silnicím, ale jen vybraným komunikacím zahrnutým do transevropských sítí, je zřejmé, že je v tomto případě upřednostněn „evropský projekt“, mající schopnost vnést do způsobu zpoplatnění komunikací ve členských státech nový anachronismus. Totéž platí i o požadavku na nově zřízený úřad, kterým bude každá členská země spravovat prostředky vybrané na mýtném. Ostatně postoje členských států na dosavadních jednání Rady, která nevedla ke shodě, jsou dostatečně výmluvné.

Návrh směrnice o certifikaci posádek vlaků, které obsluhují lokomotivy a vlaky na železniční síti Společenství (třetí železniční balík)

- Na zasedání Rady 7. října 2004 se očekává debata o obecném přístupu k danému návrhu směrnice, jejímž cílem je sjednotit způsob certifikace posádek vlaků využívajících sítě Společenství.

V současné době neexistuje žádná relevantní legislativa, která by tuto problematiku upravovala. Rozhodování v této věci je však teprve v počátcích. Prozatím byl návrh Komise (COM (2004) 142 final), předložený v březnu 2004, pouze předán Radě a EP. Komise připravuje vedle tohoto návrhu ještě další tři normy, které se mají vztahovat k dopravě na železnici.

- Novou normu lze označit za obhajitelnou ve smyslu zajištění interoperability na transevropských sítích, přináší však řadu regulativních požadavků a může mít negativní dopady na podnikatelské subjekty v oblasti železniční dopravy.

Komise argumentuje právě tím, že za účelem zajištění interoperability na transevropských sítích (zvláště pak v příhraničních oblastech) je nutné novou normu vytvořit. Pro členské státy však norma přináší celou řadu regulativních požadavků, jež budou muset naplnit. Podnikatelským subjektům z oblasti železniční dopravy pak mohou schválení návrhu vzniknout další náklady, které (minimálně zpočátku) spíše ochromí vytváření jednotné sítě v příhraničních oblastech.

Návrh směrnice o řidičských průkazech

- Na zasedání Rady 7. října 2004 se očekává debata o obecném přístupu k návrhu směrnice, který má doplnit a nahradit směrnicí 91/439/EEC a mj. předpokládá vytvoření jednotného vzoru „evropského“ řidičského průkazu či nutnost pravidelně obnovovat platnost řidičských průkazů. Tato i další opatření jsou zaštiťována snahou o zajištění svobody pohybu osob v rámci EU, ovšem v důsledku kladou na tyto osoby mnohem striktnější požadavky než stávající národní normy. Rozhodování v této věci je teprve v počátcích. Prozatím byl návrh Komise (COM (2003) 621 final), předložený v říjnu 2003, předán Radě a EP (v prosinci 2003) a byl projednán v ESC.

- Obecně se dá konstatovat, že předkládaný návrh směrnice dává členským státům EU relativně malý prostor pro potenciální implementaci vlastních opatření. V tomto smyslu jde fakticky o nařízení. Navíc lze předpokládat, že uvedené dílčí požadavky budou doprovázeny také finančními dopady, které jsou obhajovány obecně prospěšnými cíly. Jde např. o požadavek obnovování řidičských průkazů, zdůvodňovaný bojem proti padělání těchto dokumentů.

Návrh směrnice o transparentním systému harmonizovaných pravidel pro restrikcí vozidel, která převážejí těžké zboží (heavy goods vehicles) a jsou zahrnuty do mezinárodní dopravy na označených silnicích (designated roads)

- Na zasedání Rady 7. října 2004 se očekává přijetí politické dohody o společném postoji k navrhované legislativě, která si klade za cíl sjednotit tzv. víkendové zákazy jízdy (weekend bans) pro kamionovou dopravu ve všech zemích EU.

Taková norma dosud v EU neexistuje a Komise její přijetí obhajuje z důvodu posílení svobody pohybu služeb. Komise návrh předložila už v březnu 1998 (COM (1998) 115) a hned na počátku rozhodovacího procesu jej doplnila a změnila článek smlouvy, který přijetí normy předpokládá (COM (2000) 759). K návrhu se dosud vyjádřil ESC a CoR. V EP prošel návrh prvním čtením, po němž Komise představila modifikovaný návrh dané směrnice (COM (2003) 473). Rada dosud uspořádala dvě diskuse o návrhu, přičemž v obou případech byl text označen jako položka „B“.

- Návrh ovšem prakticky žádný zjevný přínos nemá, je sice obecně akceptovatelný, s ohledem na již existující legislativu jak na úrovni EU, tak na úrovni členských států je však jeho potenciální realizace obtížná a namísto pozitivního efektu lze spíše očekávat novou reregulativní normu, přenášející náklady implementace na subjekty jednotného trhu.

V některých pasážích je návrh až příliš konkrétní. Upravuje a na celoevropské úrovni harmonizuje např. možnost zákazů víkendových jízd porušit ze strany dopravců převážejících produkty podléhající rychlé zkáze. Jinde naopak dává státům volnost až do té míry, že záměr sjednotit víkendové zákazy jízdy zůstává nenaplněn. Členské státy mají např. možnost dosáhnout zvýšením počtu svátků zvýšení počtu dnů, kdy se zákaz jízdy uplatňuje. Návrh tak, podobně jako řada evropských legislativních počinů, představuje primárně velmi ambiciózní a (z hlediska zasahování do pravomocí členských států i na natolik elementární a partikulární úrovni) negativní harmonizační počin. Zároveň však obsahuje tolik únikových cest, které dílčím způsobem umožňují zcela popřít a omezit jeho obsah, že vyvolává vůbec otázky po smyslu regulace.

II. ČÁST – PŘÍLOHA

HLAVNÍ PROBLEMATICKÉ OBLASTI, V NICHŽ V SOUČASNOSTI DOCHÁZÍ K NEJVÝZNAMNĚJŠÍ LEGISLATIVNÍ AKTIVITĚ ČI K JEJÍ INTENZIVNÍ PŘÍPRAVĚ

2.1 Budoucnost CAP

- Pokračování a především implementace reformy CAP představuje (a i v nejbližší budoucnosti představovat bude) významnou kapitolu aktuálního dění v rámci legislativních iniciativ EU, vývoj v této oblasti je v současnosti pod silným vlivem závěrů jednání WTO.

V oblasti zemědělství požadavky WTO, motivované posledními závěry jednání v Doha, zveřejněnými na přelomu července a srpna, směřují až k absolutnímu zrušení vývozních subvencí na zemědělské výrobky EU. Veškeré vývozní subvence byly např. již odstraněny v rámci obchodu s bavlnou. Problém však je v tom, že navzdory smlouvám EU a dalším ekonomickým uskupením tito vnější partneři EU nejsou vždy spokojeni s dostatečností svého přístupu na trh EU, v tomto smyslu se navzdory novým existujícím smluvním závazkům vyjadřuje např. sdružení Mercosur.

- V současnosti v rámci reformy CAP, připravené a nastartované komisařem Fischlerem, jsou již v převážné většině oblastí naplňovány požadavky na oddělení plateb směřovaných zemědělcům od jejich produkce, v rámci programu „Jednotné platby na farmu“; reformovány stále ještě nebyly některé sektory – a to především v současnosti diskutovaný sektor cukru a vína.

V říjnu se očekává na programu Rady pro zemědělství projednávání změn Nařízení 1493/1999 o regulaci trhu s vínem. Navrhované změny se však nemají příliš dotknout pěstitelů v rámci EU, tedy ani v rámci nových členských států. Jde především o úpravu dovozních pravidel pro víno pocházející ze třetích zemí (z Argentiny, Austrálie a dalších importovaných vín, která mohla projít tzv. oenologickým procesem, takže dle dosud platného Nařízení nemusí být dovolena jejich konzumace v rámci EU, nerozhodne-li Rada jinak).

- Významnou kapitolu legislativní aktivity v rámci zemědělství tvoří zacházení s geneticky modifikovanými potravinami, jde především o Komisi

již přijatý kontroverzní návrh směrnice upravující přijatelné procento obsahu geneticky modifikovaných semen v zemědělské výsadbě, diskuse o možném otevírání dveří GMO potravinám na evropský trh se však posouvá i do dalších oblastí, jakými jsou např. trh s ovocem a zeleninou.

Komise 8. září přijala návrh směrnice upravující přijatelné procento obsahu geneticky modifikovaných semen v zemědělské výsadbě. Zvyšuje tento podíl paušálně na 0,3 %, což sice znamená modifikaci oproti původnímu úmyslu nastavit u brambor, řepy a bavlny tuto hranici až na 0,5 %, přesto však toto opatření vyvolalo poukazy na bezpečnost a prolovení určité psychologické hranice ve vztahu k možnosti pěstování geneticky modifikovaných potravin v rámci EU (Německo například navrhuje v rámci Rady stanovení této hranice na 0,1 %, členové EP z řad Zelených přímo vyzývají Komisi k přepracování této směrnice a rádi by při jednání pléna o finální verzi této směrnice odmítli normu v této podobě jako celek. Lze tedy říci, že v oblasti CAP již přestává být (pod vlivem Fischlerovy reformy, ale i pod vlivem nového vývoje v rámci spotřebitelských preferencí a technologických možností) hlavním ohniskem zájmu na politice „udržitelného zemědělství“ drobný farmář, ale naopak spotřebitel s ohledy na životní prostředí či bezpečnost potravin, jak o tom svědčí i skladba plánované agendy pro zasedání Rady pro zemědělství na podzim (říjen 2004). Na programu je Sdělení komise o geneticky modifikovaném ovoci a zelenině.

- Na vývoj připravované agendy pro jednání Rady ministrů v následujících měsících mají vývoj též priority nizozemského předsednictví, kladoucí důraz na jasnější vymezení odpovědnostní hranice pokud jde o implementaci norem souvisejících s reformou CAP jak mezi nadnárodní úrovní a úrovní členských států, tak mezi soukromým a státním sektorem.

Pokud se týká perspektivy nizozemského předsednictví v oblasti zemědělské politiky pro následující čtyři měsíce, klade předsednická země důraz na větší přenos zodpovědnosti za implementaci regu-

lace na soukromý sektor a na jasné oddělení hranic mezi evropskou sférou a sférou členských států. V souvislosti s tím je diskutována možnost podílu potravinářského průmyslu na vytvoření obecných certifikačních schémat pro potraviny. Pro následující zasedání Rady pro zemědělství, plánovaná na podzim, tedy na říjen a listopad se počítá s diskusí nad kontroverzními tématy, jaké představují vedle geneticky modifikovaných potravin zvláštní strukturální nástroj pro financování rozvoje venkova ze speciálních strukturálních nástrojů či reforma cukerní politiky.

2.2 Justice a vnětro

- Důležitým legislativním návrhem, který by měl být v průběhu podzimu projednáván na půdě Komise je návrh rámcového rozhodnutí, které se týká shromažďování a kontroly osobních dat šířených v rámci jejich telekomunikačního přenosu.

Připravily jej společně DG pro Informační společnost a pro Justici a vnitřní záležitosti. V současnosti tuto oblast upravuje Směrnice 2002/58/EC, týkající se zpracování a ochrany osobních dat v sektoru elektronické komunikace. Povinnost kontroly a shromažďování dat šířených elektronickou cestou požadují s odvoláním k závazkům EU k boji proti terorismu z členských států především Francie, Irsko, Švédsko a Velká Británie, a to za účelem prevence, vyšetřování trestních činů.

- Oblast Justice a vnětro představuje v souvislosti s postupným přesouváním kapitol vízové, azylové a přistěhovalecké politiky do komunitárního pilíře, stejně jako v souvislosti s diskusí o připravované harmonizaci norem v trestně právní oblasti a s programem boje proti terorismu agendu, v níž dochází k největší frekvenci vzniku zcela nových legislativních návrhů.

Pro nadcházející jednání Rady pro justici a vnitřní záležitosti přitom připravila Komise tři hlavní iniciativy týkající se policejní spolupráce na evropské úrovni, ilegální imigrace a praní špinavých peněz. Jedná se především o opatření týkající se výměny dat mezi národními policejními agenturami, která se týkají obviněných osob. Dále jde o návrh harmonizace trestních sankcí v oblasti praní špinavých peněz a návrh harmonizace vyhošťovací procedury pro ilegální imigranty. V oblasti praní špinavých peněz jde o tzv. třetí směrnici o praní špinavých peněz, která byla navržena Komisí v červnu 2004 a speciálně vytvořena za účelem potírání nebezpečí terorismu.

- Během podzimu je naplánováno několik setkání Rady pro justici a vnitřní záležitosti (neformální setkání 29.9.-1.10.2004 a poté oficiální jednání v Lucemburku 25.10. – 26.10.), na nichž se očekává zahájení debaty o imigraci do zemí EU, motivované ekonomickými důvody a projednávání návrhů na vytvoření společné vízové databáze v rámci druhé generace Schengenského informačního systému.

V otázce narůstající migrace do zemí EU se očekává na říjnových jednáních Rady prezentace Zelené knihy Komise o ekonomické migraci. Zřejmě nejdůležitější projednáváný návrh legislativní úpravy pak bude představovat legislativa týkající se víz: Modifikace nařízení EC 539/2001 o vízové reciprocitě a příprava legislativy umožňující budoucí vytvoření databáze všech víz vydávaných v rámci členských států, v rámci tzv. druhé generace Schengenského informačního systému (SIS II). Všechny tyto návrhy vycházejí z Komise, konkrétně z DG pro justici a vnitřní záležitosti, jsou tedy připravovány ještě v současné době, jejich úplná finalizace ovšem bude náležet již kabinetu nového komisaře Itala Rocca Buttiglioneho, který zaujal veřejnost svými prohlášeními o možnosti zřizování uprchlických táborů pro imigranty mimo území EU, konkrétně na africkém kontinentu pro přistěhovalce pocházející z Afriky, odkud v současnosti proudí nejpočetnější migrační vlny do EU. Buttiglione se tak stal jakýmsi symbolem boje proti nelegální imigraci a snahy o co nejdříve sjednocení procedury přijímání azylantů v rámci EU a její podrobení přísnějším pravidlům.

- Klíčové body dlouhodobého programu, který má probíhat v oblasti justice a vnětro do počátku roku 2005 musí být všechny nejprve podrobeny souhlasu Rady ministrů a zahrnují vedle vízového informačního systému též dvě důležité směrnice: o dlouhodobém pobytu osob se statusem uprchlíka a minimálních standardech pro proceduru vyhošťování a navrácení ilegálních přistěhovalců.

Veškerá legislativa představuje buďto nové legislativní počiny v oblasti harmonizace vízové, azylové a přistěhovalecké politiky, případně snahy o doplnění stávajících, většinou pouze rámcových standardů v této oblasti směrem k přísnější regulaci a harmonizaci v rámci EU. Dlouhodobý program pro jednání Rady v oblasti justice a vnětro konkrétně zahrnuje:

- Vízový informační systém (VIS): Připravované nařízení se má týkat obsahu databáze, v níž by měla být zahrnuta všechna víza vydávaná v členských státech, stejně tak by měla

být sjednocena jejich struktura a pravidla pro jejich získávání občany třetích zemí.

- Druhá generace Schengenského informačního systému (SIS II): Nařízení, k jehož hlavním motivacím náleželo také východní rozšíření EU.
- Směrnice týkající se dlouhodobého pobytu osob se statutem uprchlíka. Měla by rozšiřovat uprchlická práva garantovaná dlouhodobým imigrantům na základě Směrnice 2003/109/EC.
- Zelená kniha o ekonomické migraci. Jedná se o projekt spojený ještě se jménem současného komisaře Vitorina a jeho pokusy oživit debatu na toto téma v rámci EU. Již v červenci 2001 navrhl směrnici harmonizující proceduru umožňující zaměstnávání přistěhovalců, byla však v té době zablokována Radou.
- Směrnice určující minimální standardy pro proceduru vyhoštění a navrácení ilegálních přistěhovalců. Komise klade nutnost přijetí těchto minimálních standardů do souvislosti s přijetím rozhodnutí o organizování hromadných charterových letů pro navrácení uprchlíků.

- V oblasti Justice a vnitra je však v současnosti v běhu i řada legislativních iniciativ, které souvisejí s kontroverzní oblastí harmonizace trestního práva.

Jedná se např. o Rozhodnutí týkající se výměny údajů z trestních rejstříků. Přijetí tohoto rozhodnutí by mělo vyústit až ve vytvoření právní báze pro slučování jednotlivých trestních registrů v rámci členských států.

2.3 Nová regionální politika pro období 2007-2013

- Nová regionální politika představená Komisí v červnu 2004 má být založená na pěti druzích směrnic: obecná směrnice, tři směrnice, z nichž každá se týká jednoho strukturálního fondu (ERDF, ESF, Kohezní fond) a nový nástroj pro příhraniční regiony.

Tímto novým nástrojem pro pomoc příhraničním regionům má být směrnice týkající se evropských transhraničních kooperačních uskupení. Právě vznik tohoto nástroje je těsně spjat s východním rozšířením EU, protože v jeho důsledku přibýlo regionů, které se nacházejí na hraničním pomezí více států a většinou trpí strukturálními problémy. Komise také teprve předvídá vznik specifického nástroje pro

rozvoj venkova, který se má nazývat Zemědělský rozvojový fond.

- V oblasti nové regionální politiky byly během září na poli Komise, ale také EP konzultovány především návrhy francouzské reprezentace na propojení kohezní politiky (otázky přidělování a čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů) a daňové politiky vůči společnostem působícím v jednotlivých členských zemích, explicitně namířené proti novým členským státům.

Francie vyjadřovala v rámci EcoFin ostré protesty vůči tzv. daňovému dumpingu, tedy daňovému zvýhodnění průmyslových podniků v některých nových členských státech kvůli nízkému nastavení této kategorie nepřímých daní. Navrhovala proto takovou úpravu kohezní politiky, která by umožňovala snížit čerpání prostředků ze strukturálních fondů těm státům (respektive regionům v rámci EU), v nichž je uplatňována podprůměrná výše zdanění podniků.

- Komise jako celek odmítla francouzský návrh na znevýhodňování států, v jejichž rámci jsou podniky podrobeny nižší dani při čerpání prostředků ze strukturálních fondů, i když Jacques Barrot, současný francouzský komisař pro regionální politiku, se ztotožňuje s podobnými myšlenkami na reformu politiky financování znevýhodněných regionů ze strukturálních fondů.

Komise odmítla tvrzení francouzské reprezentace, která toto stanovisko ostře obhajovala především v rámci EcoFin, že nízká míra zdanění podniků svědčí o blahobytné existenci daného regionu, takže tento region již ztrácí jakékoli oprávnění žádat o prostředky ze strukturálních fondů v rámci kohezní politiky EU. Francouzský komisař Barrot obhajuje přitom alespoň takovou legislativní úpravu, která by zabránila úplnému odchodu firem z určitých regionů, odchodu, který by znamenal významnou ztrátu pracovních míst tak, že by došlo k určitému svázání relokace podniků s podmínkou obdržení prostředků ve formě subvencí ze strukturálních fondů. Podnik, který by tímto způsobem, silně poškozujícím daný region odešel a přestěhoval se do regionu jiného, by byl podroben penalizaci např. ve formě navrácení části subvencí, které obdržel. Francouzské požadavky na změny metodiky čerpání prostředků ze strukturálních fondů, které by takto silně znevýhodňovaly většinu nových členských států, zaznívají v souvislosti s upozorňováním na to, že pokud EU nevyřeší problém s omezenými finančními prostředky a stále narůstajícím množstvím žadatelů o ně, nedosáhne cílů stanovených v rámci Lisabonské agendy, které se týkají soutěživosti, zaměstnanosti a udržitelného rozvoje.

- V rámci francouzských návrhů na reformu regionální politiky zaznívají též další požadavky, dotýkající se určitým způsobem přerozdělování prostředků v rámci strukturálních fondů, především návrh na zavedení speciální kategorie „ultra-periferiálního regionu“.

Francie je znepokojena úbytkem finančních prostředků a možností čerpání, plynoucích především do jejích zámořských regionů, kterým příliš neprospívá ani stanovování výše prostředků, jež daný region může čerpat v závislosti na počtu obyvatel. Zavedení speciální kategorie „ultra-periferiálního regionu“, jež francouzská reprezentace navrhuje, by umožňovalo více zohledňovat specifika řídké osídlených regionů. Pro regiony v rámci nových členských států, včetně ČR by to mohlo znamenat nové přerozdělování prostředků ze strukturálních fondů a možností jejich čerpání, které by zvýhodňovalo tyto francouzské regiony a mohlo poněkud oslabovat příspěvky plynoucí ze strukturálních fondů regionům v rámci nových členských států.

- Snahy Francie na poli tzv. nové regionální politiky by se tedy daly poměrně legitimně shrnout jako úsilí navrátit výhodnější poskytování prostředků regionům, které byly jejich tradičními příjemci před východním rozšířením a poněkud tak oslabit současné přerozdělování prostředků ze strukturálních fondů ve prospěch regionů v nových členských státech.

Francie je na poli regionální politiky znepokojena faktem, že v současnosti až 78% prostředků ze strukturálních fondů (zcela legitimně na základě v současnosti platných pravidel pro jejich alokaci) plyne do nových členských zemí. Její reprezentace (včetně současného komisaře Barrota) vykládá tuto situaci jako přímou podporu těchto zemí (nikoli regionů!) a snaží se poukazovat na to, že takto masivní podpora není ve všech případech oprávněná, především jde-li o tzv. „bohatší nové země“ EU, které se více než ostatní přibližují průměru HDP EU, mezi něž patří i ČR. Snaží se proto poukazovat na nepoměr (že vzhledem ke zbytku Unie sídlí v rámci nových členských zemí pouze 21% obyvatelstva) a na to, že pro zvýšení konkurenceschopnosti EU jako celku je třeba rovnoměrnější distribuce těchto prostředků v rámci EU. Snaží se proto k těmto účelům použít i nových priorit nové regionální politiky, jimž má být zaměřeno na menší a specifické územní jednotky (města, ostrovy, venkovské oblasti, řídké osídlené regiony, hornaté regiony, těžko přístupné či málo osídlené oblasti).

- V rámci navrhovaného programu nové regionální politiky se připravuje také přesouvání někte-

řích kompetencí z evropské úrovně na úroveň členských států a počítá se se zavedením jakéhosi mechanismu finančního „odměňování“ regionů, jež v rámci kohezních snah dosáhly největšího pokroku.

Každý členský stát má vypracovat rámec pro strategii rozvoje dotčených regionů, stejně jako identifikovat své potřebné cíle, takže ve prospěch samostatné iniciativy členských států bylo v tomto smyslu upuštěno od zónování. Posledním poněkud kontroverzním počinem návrhu opatření v rámci nové regionální politiky je pak vytvoření jakési výkonnostní finanční rezervy, která má sloužit pro odměňování regionů, v nichž nastal největší rozvojový pokrok.

2.4 Reforma Paktu stability a růstu

- Na prvním zářijovém zasedání Komise byly představeny návrhy na reformu Paktu stability a růstu, která má být dle Sdělení Komise zaměřena především na propojení jednotlivých nástrojů, tak aby byly uvedeny do souvislosti otázky ekonomického růstu a možného přínosu rozpočtové politiky.

Sdělení Komise o této reformě bylo přijato 3. září. Jednání o těchto otázkách následně probíhalo ještě v rámci schůzky EcoFin. Zvětšení obtíží při implementaci podmínek Paktu vlivem rozšíření na EU-25 je v rámci Sdělení prezentováno spíše jako zvýhodňující okolnost. Reforma tak ve smyslu velkorysosti údajně „rozšiřuje ohledy“, vůči rozdílným ekonomickým podmínkám v rámci zemí rozšířené EU, což může být výhodné pro některé starší členy, kteří se nacházejí v ekonomických potížích. Otázkou však je, zda aplikace reformy rozvolňující dodržování pravidel Paktu neodhalí přílišnou (a ještě se prohlubující) rozdílnost ekonomik jednotlivých zemí eurozóny a též kandidátů na přijetí do eurozóny, narůstající rozdílnost problémů těchto ekonomik a tím pádem i neudržitelnost projektu společné měny.

- Rada ministrů se v současnosti pokud jde o návrh reformy ztotožňuje s Komisí v tom, že jde o dobrou bázi pro další práci, skutečností však je, že jednotlivým členským státům zcela schází konsensus na obsahu i rozsahu reformy.

Na dosažení konsensu má zájem předsednická země Nizozemí. Odlišné pohledy jednotlivých členských států však souvisí i s jejich postoji k finanční perspektivě na roky 2007-2013, vytvořené Prodiho Komisí. Řada z nich (Německo, Francie) obhajuje možnost vytvoření alternativního rozpočtového

programu na toto období, otázky reformy Paktu stability a růstu tedy velmi úzce souvisí právě se spory Rady (respektive členských států) a Komise o podobě rozpočtu a programu jeho změn na nadcházející finanční období.

- Navrhovaná reforma Paktu stability by přitom měla vycházet vstříc právě těm členským zemím, které mají z důvodů vlastních ekonomických potíží problém se striktním dodržováním a přísnou aplikací jeho pravidel.

Zatímco Francie a Německo trvají na flexibilnější aplikaci podmínek paktu, menší státy typu Rakouska a Nizozemí žádají jejich striktnější dodržování, přestože na zasedání EcoFin předsedající nizozemský ministr financí Zalm zdůrazňoval, že Pakt by měl být aplikován symetričtěji dle ekonomického cyklu. Nová předsednická země by se však chtěla současně vyhnout podobnému střetu zájmu s Komisí, k jakému došlo v listopadu roku 2003 a tomu, aby reforma Paktu byla natolik fundamentální pokud jde o zachování jeho pravidel, že by vyžadovala zásah do smluvního práva EU. Reforma podle Zalma dovoluje větší flexibilitu s ohledem na státy, jejichž problémy s rozpočtovým deficitem nejsou náhlého a vážného, ale spíše dlouhodobějšího charakteru a vycházejí též z nepříznivých demografických trendů v souvislosti se stárnutím populace a požadavky na naplňování velkorysých principů sociálního státu. To naopak považují za příznak oslabování pravidel Paktu někteří členové EP, kteří se pozastavují právě nad skutečností, že ve snaze vyjít vstříc větším státům, které se potýkají s ekonomickými problémy, reforma de facto zvýhodňuje některé členské státy, které nedodržují povolenou míru rozpočtového deficitu. Nizozemský ministr financí Zalm byl naopak přesvědčen o tom, že v okamžicích ekonomického růstu bude po těchto státech, které nebyly i přes překročení deficitu stíženy sankcí (problémy Německa, Francie), požadováno vykazování rozpočtových přebytků, což ekonomickou odpovědnost svým způsobem odsouvá do budoucna.

- Za svoji prioritu nizozemské předsednictví ve vztahu k finančním otázkám považuje směry, které jsou zajímavé především z hlediska liberalizace a uvolnění regulační zátěže v rámci EU, principy reformy Paktu stability a růstu však zdá se v zájmu kompromisu oscilují mezi snahou zachovat projekt eura a předejít v tomto smyslu závažným otřesům a snahou vyjít vstříc státům, které jsou (ač členy eurozóny) pro své ekonomické potíže stěží schopny dodržet konvergenční kritéria.

K prioritám nizozemského předsednictví náleží redukce administrativní zátěže podnikatelské sféry,

zlepšení návrhu nové finanční perspektivy na roky 2007-2013, boj proti terorismu (a především proti jeho financování), nová legislativa v oblasti finančních služeb a v oblasti daní. Reforma Paktu stability a růstu přitom představuje klíčový balík regulativ svázaný s budoucností společné měny. Ohrožuje ji to, že klíčové státy eurozóny (především Německo) mají pro své ekonomické problémy poslední doby velké potíže s dodržováním konvergenčních kritérií, především v oblasti rozpočtových schodků, a přitom brání svůj těžko udržitelný sociální systém před hlubšími reformami. Reforma paktu se rozhodla tuto sociální velkorysost spíše respektovat, takže její snaha o udržení takto křehkého kompromisu může skončit též velkou blamáží.

2.5 Rozpočet

- V rámci neformálního setkání EcoFin 10. – 11. 9. 2004 se uskutečnily pod vedením nizozemského ministra financí Zalma také dva kulaté stoly, věnované finanční perspektivě na roky 2007 – 2013, přičemž současná předsednická země navrhuje vytvořit doslova alternativu k existujícímu návrhu Prodiho Komise.

Za tímto účelem byla v rámci Rady vytvořena ad hoc skupina, která se měla sejít 15. a 20. 9., počátek diskusí v rámci COREPER je stanoven na 22. září. Současný komisař pro rozpočet Schreyer oznámil, že sdělení týkající se vlastních zdrojů bude vydáno 29.9.2004, předsednická země navrhuje započít první debatu ministrů nad tímto návrhem v listopadu. Předsednická země obdržela silnou podporu od Velké Británie a Německa pro sledování takového přístupu, v jehož rámci by každý členský stát navrhl své cíle pro použití zdrojů v rámci jednotlivých kapitol rozpočtu, což de facto znamená narušení struktury dosavadního návrhu Komise. Na obzoru tedy může být též spor Rady v čele s předsednickou zemí Nizozemím s Komisí o to, zda je v budoucnosti třeba spíše úsporných kroků, nebo naopak je třeba, aby EU dostala svým dlouhodobým programům obecného charakteru i v rámci konkrétních politik spíše disponovala většími prostředky.

- Kvůli autonomnímu chování Rady ve vztahu k rozpočtu přitom již nastalo určité napětí mezi Radou a Komisí pokud jde o rozpočtový návrh pro rok 2005.

EP se v rámci svých doplňků k rozpočtu na rok 2005 postavil spíše na stranu Komise a snaží se změny prosazované Radou (v podobě úspor v některých oblastech a naopak navýšení rozpočtových prostředků pro Radu až o 4,96%) vrátit zpět. EP přitom

v souvislosti s návrhem rozpočtu na rok 2005 protestoval proti skutečnosti, že Rada odmítla respektovat nepsanou „gentlemanskou dohodu“ o tom, že jednotlivé instituce neprovádějí radikální zásahy do rozpočtu navrženého Komisí v neprospěch institucí jiných. EP proto v rámci doplňků, jež připojil k rozpočtovému návrhu na rok 2005, většinou vrací rozpis výdajů v jednotlivých položkách do původního stavu, který navrhovala Komise, a odmítá např. silné navýšení rozpočtových prostředků v rámci SZBP na úkor jiných oblastí (především na úkor CAP či regionální politiky), které navrhla Rada. Rada v současnosti iniciuje v souvislosti s plánovaným převzetím odpovědnosti EU za vojenské akce na Balkáně, jako součást oblasti rozpočtových otázek též diskuse o rozpočtové roli Společné obranné politiky (tyto debaty tvoří jeden z hlavních bodů agendy jednání Rady pro všeobecné otázky, plánované na září i říjen), přičemž právě tímto argumentem obhajovala navýšování rozpočtových prostředků, vyčleněných pro Radu a naopak jejich krácení v oblastech jiných v rámci původního návrhu Komise.

- Důležité oblasti finanční perspektivy pro roky 2007–2013, které se mohou stát potenciálním zdrojem napětí mezi Radou a Komisí představuje financování CAP, regionální a kohezní politika či návrhy na změnu Meziinstitucionální dohody.

Švédský zástupce Ringholm navrhuje ve vztahu k finanční perspektive pro roky 2007–2013 revizi původně navrhovaného zmrazení financování CAP do roku 2013. Jde mu o to, aby se mohly rozšířit potenciální zisky Bulharska a Rumunska, které mají vstoupit 2007. Dle stanoviska britského ministra financí Browna by se kohezní politika a její rozpočtové nastavení měly zaměřovat na nové členské státy. Tento pohled sdílí Irsko a Dánsko. V podobném duchu se totiž vyjádřil i budoucí komisař McCreevy, který však současně zdůrazňuje nutnost renegociace Meziinstitucionální dohody tak, aby EP více striktním způsobem dodržoval rozpočtovou disciplínu.

- Specifickou kapitolu v souvislosti s dlouhodobou finanční perspektivou a alokací rozpočtových prostředků do konkrétních oblastí představuje francouzský postoj k reformě regionální politiky a k perspektivě celoevropské harmonizace některých oblastí daňové politiky.

Francouzský ministr financí Sarkozy v rámci zasedání EcoFin volal po koherenci evropských politik za účelem obnovení rozpočtové stability. V souvislosti s francouzským postojem k nové finanční perspektivě je nutno již zde zmínit návr-

hy na revizi regionální politiky, která by přinášela krácení příspěvků regionům, jež poskytují nízké zdanění podnikatelské sféry, což se týká i nových členských států. Francie v této souvislosti poukazuje na možnost přesunu průmyslu v rámci EU do nových členských zemí a její představitelé dokonce obvinili nové členské státy z finančního a daňového dumpingu kvůli nízkému zdanění, jemuž podléhá průmyslová sféra v těchto státech, zatímco tyto regiony s výhodnějším, liberálnějším nastavením daňové zátěže (a z tohoto důvodu též atraktivní pro investory) současně žádají o prostředky ze strukturálních fondů. Francouzská reprezentace se tak pokoušela o spojení podmínek pro čerpání prostředků ze strukturálních fondů s požadavky na harmonizaci daňové politiky v rámci EU.

- Problematika plánovaného navýšování rozpočtu a jeho příjmových složek (zejména té jeho složky, která představuje procentuální podíl HDP jednotlivých zemí odevzdávaný do „evropské pokladny“) se tedy po obsahové stránce týká zejména financování regionální a kohezní politiky a poskytování prostředků ze strukturálních fondů po rozšíření.

Komise v současnosti (v rámci finanční perspektivy na období 2007–2013) navrhuje navýšení celkového rozpočtu na 1,11% HDP Unie, přičemž 0,43% má být určeno pouze na rozvoj regionální politiky. Nizozemské předsednictví přitom v souvislosti s tím navrhuje inovaci – obecné pravomoci nad regionální politikou a jejími směry by nadále zůstávaly v rámci evropské úrovně (např. pod vlivem výboru EP pro regionální rozvoj), konkrétní rozdělování prostředků z fondů by však již zůstávalo v pravomoci členských států a jejich finančních ministerstev. Takový přesun finanční odpovědnosti regionální politiky na úroveň členských států se stal předmětem kritiky některých poslanců, především v rámci socialistické strany (PES). Komisař pro regionální politiku Barrot přitom náleží mezi největší zastánce navýšování unijního rozpočtu, přičemž odmítá myšlenku, že by úvahy o dalším rozšiřování EU byly realizovatelné, aniž by došlo k příslušnému navýšování rozpočtových rezerv. V rámci EP se v této souvislosti objevovaly též návrhy na to, aby členské státy, které se staly obětí statistické chyby a již se „nevešly“ do parametrů, jež je opravňují k čerpání prostředků ze strukturálních fondů, obdržely státní pomoc. Tyto návrhy de facto rozbíjejí princip unijní regionální politiky založené na čerpání rozvojových prostředků ze strukturálních fondů a vrací odpovědnost za strukturální potíže znevýhodněných regionů ke členským státům.